

Olimpiad Linguistik Asia Pasifik Pertama

5 Mei 2019

Jawapan

Soalan 1. Peraturan

- $k\ddot{o}n = 1$, $le\ddot{b}etse = 2$, $a\ddot{d}e = 3$, $ts'ag\ddot{u}s\acute{e} = 4$, $t\ddot{u}de = 5$.
- $10 = \text{tomíní}$ $10 Y = \text{tomínékwa } Y \quad (2 \leq Y \leq 9)$
 $100 = \eta\ddot{a}m\ddot{i}\acute{a} k\ddot{o}n$ $100 Y = \eta\ddot{a}m\ddot{i}\acute{a} Y \quad (2 \leq Y \leq 9)$
 $1000 = \acute{a}lifa k\ddot{o}n$ $1000 Y = \acute{a}lifika Y \quad (2 \leq Y \leq 999)$
- bandingkan dengan **tomíní** (< bahasa Turkana *tomon*), **ηamia**, **álifa** (< bahasa Swahili *mia*, *elfu*)
- $5 + X = \begin{cases} t\ddot{u}de \boxed{\acute{n}da k\ddot{i}f\acute{i}} X & (X = 1) \\ t\ddot{u}de \boxed{\acute{n}da kid\acute{i}} X & (2 \leq X \leq 4) \end{cases}$
 $10 Z + W = \begin{cases} 10 Z \boxed{\acute{n}da n\acute{e}b\acute{e}e} W & (1 \leq Z \leq 9, W = 1) \\ 10 Z \boxed{\acute{n}da jir\acute{m}i} W & (1 \leq Z \leq 9, 2 \leq W \leq 9) \end{cases}$
 $100 Z + W = 100 Z \boxed{\acute{n}da} W \quad (1 \leq Z \leq 9, 10 \leq W \leq 99)$
 $1000 Z + W = 1000 Z \boxed{\acute{n}da} W \quad (1 \leq Z \leq 999, 100 \leq W \leq 999)$
- Huruf vokal terakhir dipadamkan (contohnya **ts'agúsé** → **ts'agús**).

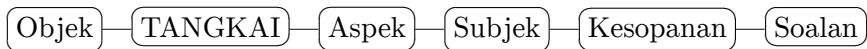
Jawapan

- (a) a. $256 (= 4^4)$; b. $4096 (= 8^4)$; c. $6561 (= 9^4)$; d. $10000 (= 10^4)$; e. $1296 (= 6^4)$; f. $81 (= 3^4)$; g. $16 (= 2^4)$; h. $1 (= 1^4)$; i. $2401 (= 7^4)$; j. $625 (= 5^4)$.
- (b) k. **álifika tomíní** **ńda** **jirimí** **lebets** — 12000
l. **tomínékwa** **túde** **ńda** **kidí** **kōn** — 60
m. **tomínékwa** **túde** **ńda** **nébēe** **kōn** — 51
n. **álifika** **ηamia** **kōn** — 100000
- (c) 3108 — **álifika** **ađe** **ńda** **ηamia** **kōn** **ńda** **túde** **ńda** **kidí** **ad**
- (d) 14641 — **álifika** **tomíní** **ńda** **jirimí** **ts'agúsé** **ńda** **ηamia** **túde** **ńda** **kidí** **kōn** **ńda** **tomínékwa** **ts'agúsé** **ńda** **nébēe** **kōn**

Soalan 2. [Peraturan]

1. Struktur ayat: **(Ta) (O) V (S)** (**Ta** adalah digunakan untuk soalan negatif.)

2. Struktur kata kerja:

- Objek:

Tangkai bermula dengan	C	V
KGND pertama tunggal	ka-	k-
KGND kedua tunggal	i-	dʒ-
KGND ketiga tunggal	∅-	∅-

(C = huruf konsonan, V = huruf vokal)

(KGND = kata ganti nama diri)

- Aspek:

$\begin{cases} -\emptyset \\ -si \end{cases}$	'... telah ...'
$\begin{cases} -he & \text{jika tangkai berakhir dengan } -a \\ -ahe & \text{sebaliknya} \end{cases}$	'... sedang ...'

- Subjek: KGND kedua tunggal **-i**, KGND ketiga tunggal **-a**.

- Kesopanan: **-tce**

- Digunakan ketika berkomunikasi dengan orang dewasa dari jantina berlainan.
- Pengecualian untuk lelaki: Tanda tersebut digunakan jika sedang bercakap dengan menantu lelaki/ayah mertua..

- Soalan: $\begin{cases} -na & \text{soalan positif} \\ -ne & \text{soalan negatif} \end{cases}$

3. **e → i / _a** (iaitu **e** adalah dinaikkan kepada **i** jika ia diikuti oleh **a**.)

Jawapan

1. Seekor monyet ‘capuchin’ gelap telah beritahu saya.
2. Adakah seekor monyet burung hantu ketika itu sedang berjumpa perempuan itu?
3. Bukankah dia telah selesai mencari lelaki itu?
4. Semua lelaki, iaitu Manoel, Hwāa, Fwerisi, Tçūki dan Fwaboro.
5. Semua perempuan, iaitu Lomaj, Marja, Isabeli dan Marata.
6. Tçūki, Fwaboro dan Manoel.
7. **Etoe kuretiahiatçena**
8. **Dʒesenetaatçe kati**
9. **Katça ariahiatçe**
10. **Ibianा**

Soalan 3. [Peraturan]

1. Struktur kata kerja:

• Penafian: *tee-*

• Benefektif ('untuk ...'):

	tunggal	majmuk
KGND pertama	<i>na-</i>	<i>niya-</i>
KGND kedua	<i>ka-</i>	<i>kiya-</i>
KGND ketiga	<i>ya-</i>	—

• Subjek duaan: *aa-*

• Objek:

	tunggal	majmuk
KGND pertama	<i>na-</i>	<i>ne-</i>
KGND kedua	<i>ka-</i>	<i>ke-</i>
KGND ketiga	<i>e-</i>	<i>e-</i>
timbal balik		<i>aka-</i>

• Kala:

$$\begin{cases} -p & \text{masa lampau } (\neq \text{hari ini}) \\ -g & \text{masa lampau } (\text{hari ini}) \end{cases}$$

• Subjek:

	tunggal	majmuk
KGND pertama	<i>-a</i>	<i>-e</i>
KGND kedua	<i>-e</i>	<i>-aa</i>
KGND ketiga	<i>-i</i>	<i>-ai</i>

(KGND = kata ganti nama diri)

2. Maksud kata kerja:

	intransitif	transitif	timbal balik
<i>mee</i>	<i>datang</i>	<i>bawa</i>	—
<i>doo</i>	—	<i>lihat</i>	<i>jumpa</i>
<i>bukai</i>	—	<i>selamatkan</i>	<i>selamatkan satu sama lain</i>
<i>dokai</i>	—	<i>angkat</i>	—
<i>wagee</i>	—	—	<i>lawan</i>

Jawapan

- (a) 13. *aameepai* — Mereka berdua telah datang.
14. *teekedoogi* — Dia tidak melihat kamu semua hari ini.
15. *naaaameegaa* — Kamu berdua telah datang untuk saya hari ini.
16. *teenadokaipaa* — Kamu semua tidak angkat saya.
- (b) 17. Kamu telah lihat mereka hari ini. — *edooge*
18. Saya tidak datang untuk dia hari ini. — *teeyameega*
19. Kamu berdua telah lihat dia untuk kita. — *niyaaaedoopaa*
20. Mereka telah selamatkan satu sama lain. — *akabukaipai*
- (c) 21. *kameepi* — (1) Dia telah bawa kamu; (2) Dia telah datang untuk kamu.
22. *edoope* — (1) Kamu telah lihat dia; (2) Kamu telah lihat mereka; (3) Kami telah lihat dia; (4) Kami telah lihat mereka.

Soalan 4. [Peraturan]

1. Asal usul kata kerja: **g-d-l** — membesar; **z-k-n** — menua; **kh-l** — makan; **h-v** — sayang; **g-n-v** — curi; **k($\sim x$)-t-v** — tulis; **b-t-l** — hina; **sh-m-r** — jaga.

Asal usul	→	Mudah	Tegang	Penyebab	Reflektif
p-’-l $(C_1)-C_2-C_3$	→	pa’al $(C_1)aC_2aC_3$	pi’el $(C_1)iC_2eC_3$	hif’il $hi(C_1)C_2iC_3$	hitpa’el $hit(C_1)aC_2eC_3$

3. Orang dan jantina:

- Subjek = KGND pertama: $V_\omega \rightarrow a$; tambahkan akhiran **-ti**.
- Subjek = KGND kedua lelaki: $V_\omega \rightarrow a$; tambahkan akhiran **-ta**.
- Subjek = KGND kedua perempuan: $V_\omega \rightarrow a$; tambahkan akhiran **-t**.
- Subjek = KGND ketiga perempuan: $V_\omega (\neq i) \rightarrow a$; tambahkan akhiran **-a**.
(V_ω = vokal terakhir)
(KGND = kata ganti nama diri)

[Jawapan]

- (a) 1. Saya telah membesar. — **gadalti**
2. Dia (perempuan) telah menyayangi (seseorang). — **ahəva**
3. Dia (perempuan) telah membesar. — **gadəla**
4. Saya telah menulis kembali (sesuatu). — **kitavti**
5. Kamu (lelaki) telah menua. — **zakanta**
6. Dia (lelaki) telah mencuri berulang kali (sesuatu). — **ginev**
7. Kamu (perempuan) telah menghina (seseorang). — **bitalt**
8. Kamu (perempuan) telah berhubung (dengan seseorang). — **hitxatavt**
9. Dia (perempuan) telah menulis (sesuatu). — **katəva**
10. Dia (lelaki) telah membesarkan (sesuatu). — **higdil**
11. Kamu (lelaki) telah memberi makan (seseorang). — **hikhalta**
12. Dia (perempuan) telah menyeludup (sesuatu). — **higniva**
13. Dia (lelaki) telah menghina dia sendiri. — **hitbatel**
14. Saya telah menjaga (sesuatu) dengan rapi. — **shimarti**
- (b) **zakan** — Dia (lelaki) telah menua.
katav — Dia (lelaki) telah menulis (sesuatu).
hitshaməra — Dia (perempuan) telah menjaga dia sendiri.
ganavt — Kamu (perempuan) telah mencuri (sesuatu).
- (c) 15. Saya telah menulis (sesuatu). — **katavti**
16. Kamu (lelaki) telah menghina (seseorang). — **batal**
17. Dia (perempuan) telah menyayangi (seseorang) kembali. — **hitahēv**

Soalan 5.

- (a)

1.	ନୀତ୍ର	ärän	<i>orang-orang lelaki</i>
2.	ବିଚିଦି	bïčdï	<i>dia potong</i>
3.	କୋଣୁଳ	könjül	<i>hati</i>
4.	ତିପୁଲୁହ	otuz	<i>tiga puluh</i>
5.	ଖାଗାନ	qayan	<i>khagan</i>
6.	ଟିଜଲିଗିଙ୍କ	tizligig	<i>pembawa lutut, yang kuat</i>

(b) ଶାକ୍ରାନ୍ତିକ = ölägäm, ölägim, ölgäm, ölgüm, ölügäm, ölügüm,
ülägäm, ülägim, ülgäm, ülgüm, ülügäm, ülügüm.

- (c) 1. Tulisan Turki Lama adalah ditulis dari kanan ke kiri.
2. Huruf konsonan “mulut depan” dan “mulut belakang”:

❖ (m), ◻ (z), λ (č), ¥ (š) dan ↘ (ŋ) tidak mempunyai perbezaan huruf “mulut depan” atau “mulut belakang”.

3. Peraturan untuk menulis huruf vokal (+: ditulis, -: tidak ditulis):

Vokal	Huruf	(1)	(2)	(3)	(4)
a/ä	Ճ	-	+	-	-
i/i	Ւ	+	+	-	+
o/u	Յ	+	+	+	-
ö/ü	Ն	+	+	+	-

- (1) vokal pertama dlm perkataan;
  - (2) di akhir perkataan;
  - (3) di tempat lain, selepas **a/ä/i/i;**
  - (4) di tempat lain, selepas **o/ö/u/u.**

4. Struktur suku kata (C = huruf konsonan, V = huruf vokal):
    - suku kata pertama: $(C)V(C)$
    - di tempat lain: $CV(C)$
  5. Huruf vokal rendah membulat **o** dan **ö** muncul hanya dalam suku kata pertama.